Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 3 maj 2012 *

”Överklagande — EUGFJ — Garantisektionen — Utgifter som undantagits från gemenskapsfinansiering — Konungariket Spaniens utgifter — Stöd för framställning av olivolja”

I mål C-24/11 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i domstolens stadga, som ingavs den 14 januari 2011,

**Konungariket Spanien**, företrätt av M. Muñoz Pérez, i egenskap av ombud,

klagande,

i vilket den andra parten är:

**Europeiska kommissionen**, företrädd av F. Jimeno Fernández, i egenskap av ombud,

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden K. Lenaerts samt domarna J. Malenovský, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis (referent) och D. Šváby,

generaladvokat: E. Sharpston,

justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 26 oktober 2011,

och efter att den 15 december 2011 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

**Dom**

1 Konungariket Spanien har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som meddelades av Europeiska unionens tribunal den 12 november 2010 i mål T-113/08, Spanien mot kommissionen (nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom ogillade tribunalen talan om delvis ogiltigförklaring av kommissionens beslut 2008/68/EG av den 20 december 2007 om undantagande från

* Rättegångsspråk: spanska.

gemenskapsfinansiering av vissa utgifter som verkställts av medlemsstaterna inom ramen för garantisektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) (EUT L 18, s. 12) (nedan kallat det omtvistade beslutet), i den mån som det avsåg vissa utgifter som Konungariket Spanien verkställt inom olivoljesektorn och sektorn för jordbruksgrödor.

## Tillämpliga bestämmelser

*Bestämmelserna om finansiering av den gemensamma jordbrukspolitiken*

2 I rådets förordning (EEG) nr 729/70 av den 21 april 1970 om finansiering av den gemensamma jordbrukspolitiken (EGT L 94, s. 13; svensk specialutgåva, område 3, volym 3, s. 23), i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1287/95 av den 22 maj 1995 (EGT L 125, s. 1) (nedan kallad förordning nr 729/70), fastställs allmänna bestämmelser för finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken. Rådets förordning (EG) nr 1258/1999 av den 17 maj 1999 om finansiering av den gemensamma jordbrukspolitiken (EGT L 160, s. 103) har ersatt förordning nr 729/70 med avseende på utgifter som verkställts från och med den 1 januari 2000.

3 Enligt artiklarna 1.2 b och 3.1 i förordning nr 729/70 och artiklarna 1.2 b och 2.2 i förordning nr 1258/1999 ska garantisektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ), inom ramen för den gemensamma organisationen av jordbruksmarknaderna, finansiera interventioner som görs i enlighet med gemenskapsbestämmelser i syfte att stabilisera dessa marknader.

4 Enligt artikel 5.2 c i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 i förordning nr 1258/1999 ska kommissionen besluta om vilka utgifter som inte ska omfattas av gemenskapsfinansiering, om den finner att utgifterna inte har verkställts i överensstämmelse med gemenskapsbestämmelserna. Före varje beslut om att vägra finansiering ska resultaten av kommissionens kontroller och den berörda medlemsstatens svar överlämnas skriftligen, varefter båda parter ska söka nå en överenskommelse om vilka åtgärder som ska vidtas. Om ingen överenskommelse nås får medlemsstaten begära att ett förfarande inleds i syfte att medla mellan deras respektive ståndpunkter inom en tid av fyra månader; resultaten härav ska anges i en rapport, som ska överlämnas till och granskas av kommissionen innan ett beslut om att vägra finansiering fattas. Vid bedömningen av de belopp som ska undantas, ska kommissionen beakta överträdelsens art och betydelse samt den ekonomiska förlust som gemenskapen lidit.

5 I artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999 föreskrivs följande:

”En vägran att finansiera får inte omfatta följande:

a) De utgifter … som verkställts före de tjugofyra månader som föregick kommissionens skriftliga meddelande till den berörda medlemsstaten om resultaten av kontrollerna.

b) De utgifter för åtgärder … där den slutliga betalningen verkställdes före de tjugofyra månader som föregick kommissionens skriftliga meddelande till den berörda medlemsstaten om resultaten av kontrollerna.”

6 I artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 återfinns en liknande bestämmelse.

7 I artikel 8.1 i kommissionens förordning (EG) nr 1663/95 av den 7 juli 1995 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 729/70 i fråga om förfarandet vid avslutande av räkenskaperna för garantisektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) (EGT L 158, s. 6), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 2245/1999 av den 22 oktober 1999 (EGT L 273, s. 5) (nedan kallad förordning nr 1663/95), föreskrivs följande:

”Om kommissionen efter en undersökning anser att utgifterna har verkställts på ett sätt som strider mot gemenskapsreglerna skall den meddela den berörda medlemsstaten sina iakttagelser och ange vilka korrigeringsåtgärder som skall vidtas för att säkerställa att reglerna följs i framtiden.

Meddelandet skall innehålla en hänvisning till den här förordningen. Medlemsstaten skall besvara meddelandet inom två månader, och kommissionen får ändra sin ståndpunkt på grundval av svaret. Kommissionen får i berättigade fall bevilja en förlängning av denna svarsperiod.

Efter utgången av den tillåtna svarstiden skall kommissionen kalla till en bilateral diskussion och de båda parterna försöka nå en överenskommelse om vilka åtgärder som skall vidtas samt om hur allvarlig överträdelsen skall anses vara och hur stor ekonomisk skada den kan anses ha orsakat Europeiska gemenskapen. Efter denna diskussion och efter ett eventuellt senaste datum för inlämning av kompletterande uppgifter som kommissionen har fastställt i samråd med medlemsstaten, eller, om medlemsstaten inte godtar kallelsen till diskussion inom en tidsfrist som skall fastställas av kommissionen, efter den tidsfristens utgång, skall kommissionen formellt meddela medlemsstaten sina slutsatser med hänvisning till kommissionens beslut 94/442/EG … Utan att detta påverkar bestämmelserna i denna punkt fjärde stycket skall meddelandet innehålla en uppskattning av de utgifter kommissionen planerar att utesluta enligt artikel 5.2 c i förordning … nr 729/70.

Medlemsstaten skall snarast underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att säkra att gemenskapsreglerna följs och från vilket datum de tillämpas. Kommissionen skall i förekommande fall fatta ett eller flera beslut enligt artikel 5.2 c i förordning … nr 729/70 för att till och med det datum då korrigeringsåtgärderna började tillämpas utesluta de utgifter som berörs av överträdelsen av gemenskapsreglerna.”

*Bestämmelserna avseende stöd för framställning av olivolja*

8 Vad beträffar utbetalning av stöd för framställning av olivolja anges i artikel 12 i rådets förordning (EEG) nr 2261/84 av den 17 juli 1984 om allmänna bestämmelser om beviljande av stöd för framställning av olivolja och stöd till organisationer för producenter av olivolja (EGT L 208, s. 3; svensk specialutgåva, område 3, volym 17, s. 252), i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1639/98 av den 20 juli 1998 (EGT L 210, s. 38) (nedan kallad förordning nr 2261/84) att varje odlare kan erhålla ett förskott på det yrkade stödbeloppet.

9 I artikel 16.1 i kommissionens förordning (EG) nr 2366/98 av den 30 oktober 1998 om tillämpningsföreskrifter för systemet med produktionsstöd för olivolja för regleringsåren 1998/1999–2000/2001 (EGT L 293, s. 50) preciseras att medlemsstaten, med förbehåll för resultatet från de utförda kontrollerna, ska betala ut förskottet i artikel 12 i förordning (EEG) nr 2261/84 från och med den 16 oktober varje regleringsår. I artikel 16.2, som avser den slutliga betalningen, i samma förordning anges följande:

”Efter att ha utfört alla de härför föreskrivna kontrollerna och med förbehåll för resultatet av dem skall medlemsstaten betala ut återstoden av stödet till producenterna inom 90 dagar efter det att kommissionen har fastställt den faktiska produktionen för regleringsåret i fråga samt enhetsbeloppet för produktionsstöd enligt artikel 17a.2 i förordning … nr 2261/84.”

*Europeiska unionens domstols stadga*

10 I artikel 36 i Europeiska unionens stadga, vilken ska tillämpas på förfarandet vid tribunalen enligt artikel 53 i samma stadga, föreskrivs att domar ska ange skälen för domsluten och att de ska uppta namnen på de domare som deltog i överläggningarna.

## Bakgrund till tvisten

11 Tribunalen har redogjort för bakgrunden till tvisten i punkterna 37–43 i den överklagade domen på följande sätt:

”37 Kommissionen antog det [omtvistade] beslutet den 20 december 2007, vilket innebar att vissa utgifter som Konungariket Spanien angett med avseende på olivoljesektorn och sektorn för jordbruksgrödor undantogs från gemenskapsfinansiering.

38 Förevarande talan avser följande finansiella korrigeringsåtgärder:

— En schablonkorrigering på 5 procent av stödbeloppet avseende framställning av olivolja för regleringsåren 1998/1999, 1999/2000 och 2000/2001, med undantag för den del av denna korrigering som avsåg regleringsåret 1999/2000 i Andalusien, vilket motsvarar ett totalt belopp på 113 517 396,10 euro;

— …

1. Finansiell korrigering med avseende på utgifter inom olivoljesektorn

39 Inom ramen för undersökningarna med referensnumren HO/2002/01/ES och OT/2003/05/ES, genomförde kommissionen kontroller i Spanien den 11–15 februari 2002 och den 7–11 juli 2003. Kommissionen har redogjort för sina iakttagelser i samband härmed och mot bakgrund av artikel 8 i förordning nr 1663/95 i skrivelse AGR 16844 av den 11 juli 2002 [(nedan kallat skrivelse AGR 16844)] samt i skrivelse AGR 8316 av den 23 mars 2004.

40 En bilateral diskussion mellan kommissionen och de spanska myndigheterna beträffande de två undersökningarna ägde rum den 21 december 2004. Den 10 november 2005 översände kommissionen protokollet från diskussionen till de spanska myndigheterna, vilka svarade genom skrivelser av den 13 januari och den 16 januari 2006.

41 Den 11 augusti 2006 delgav kommissionen formellt de spanska myndigheterna sina slutsatser. Den föreslog en schablonkorrigering på 5 procent för vart och ett av de ifrågavarande regleringsåren.

42 Efter det att förlikningsorganet lämnat sin rapport den 15 mars 2007 och de spanska myndigheterna lämnat upplysningar, meddelade kommissionen sitt slutliga ställningstagande. Detta återfinns i punkt 13.1.5 i den sammanfattande rapporten AGRI-63341-01-2007 av den 3 september 2007 avseende resultatet av kontrollerna vid avslutande av räkenskaperna för garantisektionen vid EUGFJ i enlighet med artikel 5.2 c i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 i förordning nr 1258/1999 …

43 Vad beträffar genomförandet av de avgörande kontrollerna inom olivoljesektorn, framhölls bland annat följande brister vilka motiverade en finansiell korrigering:

a) avseende regleringsåren 1998/1999 och 1999/2000:

— otillräcklig uppföljning av de kontroller som utförts av olivoljemyndigheten (nedan kallad AAO) vid pressarna,

— brister i dataregister och register över olivodlingar, vilket innebär att det uppstår tvivel avseende samtliga kontroller som genomförts mot bakgrund av avkastning, vilka delvis skingras genom införandet av lagbestämmelser om lägsta antal kontroller på plats på nationell nivå.

b) avseende regleringsåret 2000/2001:

— brister i kontrollerna av olivpressarna,

— i de två autonoma regioner som använt en grafisk bas, återfanns fortfarande en rad felaktigheter kopplade till fastighetsregistret och antalet avvikelser sattes ned kraftigt i samband med uträkningen genom att hänsyn togs till bristande teknik. Fastställelsen av sanktionsåtgärder vid avvikelser var inte förenlig med gällande bestämmelser,

— i övriga elva autonoma regioner återfanns brister som liknade de som förelegat under regleringsåret 1998/99,

— i samtliga autonoma regioner har kontrollerna av atypisk avkastning grundats på en mycket kortfattad analys.”

**Förfarandet vid tribunalen och den överklagade domen**

12 Genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 29 februari 2008 väckte Konungariket Spanien talan om delvis ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet, i den del som det avsåg vissa utgifter som Konungariket Spanien verkställt inom olivoljesektorn och sektorn för jordbruksgrödor.

13 Konungariket Spanien gjorde, vad beträffar den finansiella korrigering som tillämpats avseende de utgifter som verkställts inom olivoljesektorn, gällande tre grunder till stöd för sin talan. Den gjorde gällande att artikel 8 i förordning nr 1663/95 hade åsidosatts, att artiklarna 2 och 3 i förordning nr 729/70 och artikel 2 i förordning nr 1258/1999 hade åsidosatts och att fristen på 24 månader som föreskrivs i artikel 7.4 i förordning nr 1258/1999 inte hade iakttagits. Samma medlemsstat gjorde därutöver gällande fyra grunder avseende den finansiella korrigering som tillämpats med avseende på de stöd som är kopplade till jordbruksarealen.

14 I den överklagade domen slog tribunalen fast att talan inte kunde vinna bifall på någon av de anförda grunderna och talan ogillades således i sin helhet.

15 I punkterna 63–66 i den överklagade domen slog tribunalen fast följande vad närmare beträffar den första grunden som avser den finansiella korrigering som tillämpats avseende de utgifter som verkställts inom olivoljesektorn och som avser ett åsidosättande av artikel 8 i förordning nr 1663/95:

”63 I förevarande fall ska det med beaktande av Konungariket Spaniens särskilda anmärkningar prövas huruvida kommissionen, i sitt meddelande i den mening som avses i artikel 8 i förordning nr 1663/95, det vill säga skrivelse AGR 16844, på ett tillräckligt preciserat sätt angett resultatet av sin undersökning, och således de brister som slutligen lades till grund för den finansiella korrigeringen inom olivoljesektorn beträffande regleringsåren 1998/1999 och 1999/2000 som var föremål för undersökning HO/2002/01/ES.

64 Det är utrett att kommissionen grundade nämnda finansiella korrigering dels på den bristfälliga uppföljningen av AAO:s kontroller vid pressarna, dels på bristerna i dataregistren och registret över olivodlingar.

65 För det första konstaterar tribunalen följande beträffande anmärkningen att de spanska myndigheternas uppföljning av AAO:s rekommendation var otillräcklig. Såsom kommissionen har tillstått förklarades anmärkningen inte närmare i skrivelse AGR 16844. I den skrivelsen framhölls endast den omständigheten att det arbete som den myndigheten utfört generellt sett bedömts vara tillfredsställande av dem som utfört undersökningen. Såsom Konungariket Spanien har påpekat återfinns en enda hänvisning till den myndigheten och det i punkt 2.2, där det anges att ’[b]esöken vid de två pressarna var tillfredsställande och de gjorde det möjligt att bekräfta det arbete som kontrollmyndigheten AAO utfört. Således föranledde de inte någon anmärkning.’

66 Detta konstaterande som uteslutande avsåg det arbete som AAO utfört utgjorde emellertid inte hinder för kommissionen att efter avslutandet av räkenskaperna och med beaktande av de upplysningar och sifferuppgifter som de spanska myndigheterna lämnat, bland annat med tanke på den bilaterala diskussionen av den 21 december 2004, dra slutsatsen att de spanska myndigheternas uppföljning av de sanktionsåtgärder som den myndigheten föreslagit var otillräcklig. Att AAO:s arbete

ansågs vara tillfredsställande innebär tvärtom att det framgår vilken betydelse som ska tillmätas uppföljningen av den myndighetens slutsatser, i enlighet med bestämmelserna i artikel 1.4 i förordning nr 2262/84.”

16 Dessutom slog tribunalen, vad beträffar den tredje grund som gjorts gällande med avseende på den finansiella korrigering som tillämpats avseende de utgifter som verkställts inom olivoljesektorn och som avser att fristen på 24 månader som föreskrivs i artikel 7.4 i förordning nr 1258/1999 inte iakttagits, fast följande i punkterna 118–123 i den överklagade domen:

”118 I artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999 föreskrivs att ’en vägran att finansiera … inte [får] omfatta … [d]e utgifter … som verkställts före de tjugofyra månader som föregick kommissionens skriftliga meddelande till den berörda medlemsstaten om resultaten av kontrollerna.’

119 I förevarande fall råder det inte längre några tvivel om att det, i enlighet med vad som slagits fast i rättspraxis …, är genom skrivelse AGR 16844, som skickats med stöd av artikel 8.1 första stycket i förordning nr 1663/95, som kommissionen meddelat resultaten av kontrollerna.

120 Det är vidare utrett att skrivelsen beträffande undersökning HO/2002/01/ES delgavs Konungariket Spanien den 15 juli 2002.

121 Det ska således endast fastställas vilket datum som ska vara avgörande för beräkningen av den frist på 24 månader som avses i artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999, med andra ord vilket datum som det omtvistade stödet verkligen utbetalades.

122 Eftersom det saknas närmare uppgifter i relevanta bestämmelser, hänvisas till rättspraxis på området, närmare bestämt till domstolens dom av den 19 juni 2003 i mål C-329/00, Spanien mot kommissionen (REG 2003, s. I-6103, punkt 43). Det målet rörde stöd till banansektorn och domstolen ansåg att det datum som var avgörande för tillämpningen av fristen på 24 månader som avses i artikel 5.2 c i förordning nr 729/70 (vars innehåll i huvudsak motsvarar artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999) var det datum då det slutliga beloppet för utjämningsstöd fastställdes och återstoden av stödet utbetalades. Belopp som utbetalats under föregående år kan visserligen förekomma i beslutet om avslut av räkenskaper men de utgör ändå endast provisoriska utbetalningar som förutsätter ställande av säkerhet. Dessa betalningar är därmed inte heller relevanta för fastställandet av datum för stödets betalning vid beräkningen av fristen på 24 månader.

123 I likhet med den stödordning för banansektorn som var i fråga i det målet, följer det beträffande förevarande fall av artikel 12 i förordning nr 2261/84 jämförd med artikel 16 i förordning nr 2366/98 att producenter av olivolja erhåller ett förskott på stödbeloppet i början av regleringsåret. Medlemsstaten betalar ut återstoden av stödet efter att ha utfört alla de härför föreskrivna kontrollerna och med förbehåll för resultatet av dem. Vid sådana förhållanden är det datumet för utbetalningen av återstoden av stödet som är avgörande för beräkningen av fristen på 24 månader.”

**Parternas yrkanden**

17 Konungariket Spanien har yrkat att domstolen ska

— upphäva den överklagade domen,

— ogiltigförklara samtliga finansiella korrigeringar avseende stöd för framställning av olivolja som angetts i det omtvistade beslutet,

— i andra hand ogiltigförklara nämnda korrigeringar antingen i den mån de avser utgifter med avseende på vilka förskott utbetalats före den 24 november 2002, eller i den mån som de avser utgifter med avseende på vilka förskott utbetalats före den 15 juli 2000, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

18 Kommissionen har yrkat att domstolen ska

— ogilla överklagandet, och

— förplikta Konungariket Spanien att ersätta rättegångskostnaderna.

## Överklagandet

19 Konungariket Spanien har åberopat tre grunder till stöd för sitt överklagande. Den första grunden avser ett åsidosättande av artikel 8 i förordning nr 1663/95. Som andra grund har det gjorts gällande att artiklarna 36 och 53 i domstolens stadga har åsidosatts på grund av bristfällig motivering av den överklagade domen. Såvitt avser den tredje grunden har det gjorts gällande att den frist på 24 månader som föreskrivs i artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999 inte har iakttagits. Den tredje grunden har delats upp i två delar. Den första delen avser att det datum som anges i skrivelse AGR 16844 felaktigt har använts som utgångspunkt vid beräkningen av fristen på 24 månader. Den andra delen avser felaktig tillämpning i förevarande fall av resonemanget i domstolens dom i det ovannämnda målet Spanien mot kommissionen.

*Den första grunden och den tredje grundens första del: Tribunalen har åsidosatt artikel 8 i förordning nr 1663/95 och har felaktigt använt det datum som anges i skrivelse AGR 16844 som utgångspunkt för beräkningen av fristen på 24 månader som föreskrivs i artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999*

Parternas argument

20 Konungariket Spanien har genom sin första grund gjort gällande att tribunalen åsidosatte artikel 8 i förordning nr 1663/95 när den i punkterna 63–66 i den överklagade domen godtog att kommissionen efter avslutandet av räkenskaperna angav ett nytt skäl som avsåg att de spanska myndigheternas uppföljning av AAO:s rekommendationer var otillräcklig. Detta skäl utgjorde sedan grund för den finansiella korrigering som gjordes inom olivoljesektorn avseende regleringsåren 1998/1999 och 1999/2000, trots att skälet inte varit precist angivet i kommissionens meddelande i den mening som avses i den bestämmelsen, vilket kommissionen tillstått i punkt 65 i den överklagade domen.

21 Tribunalen åsidosatte härigenom de skyddsregler som medlemsstaterna omfattas av enligt nämnda bestämmelse. Det följer även av domstolens praxis, enligt vilken ett skriftligt meddelande i den mening som avses i artikel 8 i förordning nr 1663/95 ska ge de berörda myndigheterna fullständig kännedom om kommissionens invändningar och om de korrigeringar som sannolikt ska komma att vidtas avseende sektorn i fråga, så att meddelandet uppfyller det upplysningssyfte som det har enligt samma bestämmelser.

22 Kommissionen har underkänt Konungariket Spaniens argument och har gjort gällande att den första grunden inte kan godtas. Kommissionen har närmare angett att tribunalen i den överklagade domen gjorde en logisk och ändamålsenlig tolkning av vad det första meddelandet i den mening som avses i artikel 8 i förordning nr 1663/95 ska anses innehålla.

23 Konungariket Spanien har i den första delen av den tredje grunden gjort gällande att tribunalen åsidosatte artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999 genom att den inte ogiltigförklarade det omtvistade beslutet i den del som det avsåg utbetalningar före den 24 november 2002, det vill säga utbetalningar som verkställts före den period på 24 månader som föreskrivs i dessa bestämmelser.

24 Samma medlemsstat har gjort gällande att eftersom tribunalen, i punkt 65 i den överklagade domen, konstaterade att skälet till den finansiella korrigeringen, nämligen att de spanska myndigheternas uppföljning av AAO:s rekommendationer var otillräcklig, inte angavs i skrivelse AGR 16844 – men samtidigt i punkt 66 i samma dom angav att det inte förekommit något fel i handläggningen, eftersom samtliga skäl till finansiell korrigering återfanns i kommissionens skrivelse av den 24 november 2004 inför en bilateral diskussion – borde den ha slagit fast att den aktuella fristen på 24 månader skulle börja räknas från den dagen bakåt i tiden, och tribunalen borde således ha ogiltigförklarat nämnda beslut. Nämnda frist ska nämligen beräknas från och med det datum då kommissionen angav nya skäl till finansiell korrigering, vilka inte återfanns i någon tidigare skrivelse, i syfte att göra det möjligt för den berörda regeringen att få fullständig kännedom om kommissionens invändningar, såsom enligt rättspraxis krävs i artikel 8 i förordning nr 1663/95.

25 Kommissionen har bestritt detta argument och gjort gällande att inte heller den tredje grundens första del kan godtas. Kommissionen anser att skrivelse AGR 16844 uppfyller samtliga villkor i artikel 8 i förordning nr 1663/95 och att samtliga utgifter, för vilka utbetalningar av återstoden av stödet verkställts inom de 24 månader som föregått delgivningen av skrivelsen – det vill säga efter den 15 juli 2000 – därför kunde vara föremål för den omtvistade finansiella korrigeringen.

Domstolens bedömning

26 Enligt artikel 8.1 i förordning nr 1663/95 ska kommissionen, om den efter en undersökning anser att utgifterna har verkställts på ett sätt som strider mot unionsreglerna, meddela den berörda medlemsstaten sina iakttagelser och ange vilka korrigeringsåtgärder som ska vidtas för att säkerställa att reglerna följs i framtiden.

27 Av domstolens praxis följer att ett ”skriftligt meddelande” i den mening som avses i den bestämmelsen ska ge de berörda myndigheterna fullständig kännedom om kommissionens invändningar, så att det uppfyller det upplysningssyfte som ett sådant meddelande har enligt nämnda bestämmelser (se dom av den 24 januari 2002 i mål C-170/00, Finland mot kommissionen, REG 2002, s. I-1007, punkt 34, och av den 7 oktober 2004 i mål C-153/01, Spanien mot kommissionen, REG 2004, s. I-9009, punkt 93).

28 Härav följer att artikel 8.1 i förordning nr 1663/95 innebär att det uppställs ett krav på att den oegentlighet som läggs den berörda medlemsstaten till last ska vara tillräckligt precist angiven i det skriftliga meddelande som anges i första stycket i nämnda bestämmelse, så att medlemsstaten får fullständig kännedom om den. Ett meddelande som inte uppfyller det villkoret kan inte anses utgöra ett skriftligt meddelande i den mening som avses i samma bestämmelse.

29 En underlåtenhet att iaktta detta villkor skulle dessutom kunna innebära att den garanti för ett korrekt förfarande som medlemsstaterna har i artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999, enligt vilken de utgifter som kan vägras finansiering av EUGFJ begränsas i tiden, förlorar sin mening (se, för ett liknande resonemang, bland annat dom av den 13 juni 2002 i mål C-158/00, Luxemburg mot kommissionen, REG 2002, s. I-5373, punkt 24, och av den 24 februari 2005 i mål C-300/02, Grekland mot kommissionen, REG 2005, s. I-1341, punkt 70).

30 Artikel 8.1 i förordning nr 1663/95 ska således jämföras med artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999. Enligt sistnämnda artiklar saknar kommissionen rätt att undanta utgifter som har verkställts före de 24 månader som föregick

kommissionens skriftliga meddelande till den berörda medlemsstaten om resultaten av kontrollerna. Syftet med det skriftliga meddelande som avses i nämnda artikel 8.1 första stycket är därför att upplysa om att de utgifter som verkställts under de 24 månader som föregick kommissionens skriftliga meddelande kan undantas från finansiering från EUGFJ. Samma skriftliga meddelande utgör följaktligen utgångspunkt för beräkningen av fristen på 24 månader.

31 För att uppfylla sitt upplysningssyfte ska således det skriftliga meddelande som avses i artikel 8.1 i förordning nr 1663/95, mot bakgrund av artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999, med tillräcklig precision ange de oegentligheter som läggs den berörda medlemsstaten till last och som sedan legat till grund för den slutliga finansiella korrigeringen. Endast genom ett sådant skriftligt meddelande kan det säkerställas att fullständig kännedom om kommissionens invändningar ges, i den mening som avses i den praxis som angetts i punkt 27 i förevarande dom, och det är endast ett sådant skriftligt meddelande som kan utgöra utgångspunkten för beräkningen av den frist på 24 månader som anges i artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999.

32 I förevarande fall, som avser finansiell korrigering inom olivoljesektorn, vilket angetts i det omtvistade beslutet, slog tribunalen i punkt 65 i den överklagade domen fast att anmärkningen att de spanska myndigheternas uppföljning av AAO:s rekommendationer var otillräcklig inte förklarades närmare i skrivelse AGR 16844. Tribunalen konstaterade att det i den skrivelsen endast framhölls att det arbete som den myndigheten utfört generellt sett bedömts vara tillfredsställande av dem som utfört undersökningen.

33 Därefter, i punkterna 119 och 120 i den överklagade domen, bedömde tribunalen vad beträffar nämnda anmärkning att skrivelse AGR 16844 utgjorde ett meddelande i den mening som avses i artikel 8.1 i förordning nr 1663/95. Tribunalen fann att delgivningen av skrivelsen till Konungariket Spanien den 15 juli 2002 utgjorde utgångspunkten för beräkningen av den frist på 24 månader som avses i artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999.

34 Genom att tribunalen gjorde den bedömningen åsidosatte den artikel 8.1 i förordning nr 1663/95 samt artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999. Såsom framgår av punkt 31 i förevarande dom kan endast ett meddelande, i vilket det på ett tillräckligt preciserat sätt anges vilka oegentligheter som läggs den berörda medlemsstaten till last, anses utgöra ett meddelande i den mening som avses i artikel 8.1 i förordning nr 1663/95. Samma meddelande är utgångspunkt för beräkningen av den frist på 24 månader som avses i artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999. Mot bakgrund av tribunalens bedömning av de faktiska omständigheterna uppfyller emellertid inte skrivelse AGR 16844 dessa krav vad avser den anmärkning som angetts i punkt 32 i förevarande dom.

35 Överklagandet ska därför vinna bifall på den första grunden och den tredje grundens första del.

*Den andra grunden: Tribunalen har åsidosatt artiklarna 36 och 53 i domstolens stadga genom bristfällig motivering av den överklagade domen*

Parternas argument

36 Konungariket Spanien har genom sin andra grund gjort gällande att tribunalen har åsidosatt artiklarna 36 och 53 i domstolens stadga genom att den överklagade domen är bristfälligt motiverad. Konungariket Spanien anser att tribunalen, efter det att den underkänt den medlemsstatens argument, att samtliga finansiella korrigeringar var ogiltiga, borde ha undersökt vilken datum som ska anses vara utgångspunkt för beräkningen av den frist på 24 månader som avses i artikel 5.2 c femte stycket i

förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999. Tribunalen borde även ha bemött de tilläggsargument som samma medlemsstat framförde i detta avseende under förhandlingen vid tribunalen. I den överklagade domen berörs emellertid inte den frågan och följaktligen inte heller de argument som framförts i detta avseende. Detta utelämnande borde medföra att domen upphävs.

37 Kommissionen har invänt mot Konungariket Spaniens resonemang och gjort gällande att överklagandet inte kan vinna bifall på den andra grunden. Kommissionen har gjort gällande att tribunalen indirekt i punkt 66 i den överklagade domen bemötte tilläggsargumenten.

Domstolens bedömning

38 Med beaktande av vad domstolen funnit med avseende på den första grunden och den tredje grundens första del, saknas det anledning att pröva den andra grunden för överklagandet.

39 Även om överklagandet anses kunna vinna bifall på denna grund, står det klart att tribunalen, såsom framgår av vad domstolen funnit ovan, gjorde en felaktig bedömning med avseende på fristen på 24 månader som avses i artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999. Följaktligen gjorde tribunalen med nödvändighet en felaktig bedömning vad beträffar vilket datum som ska anses utgöra utgångspunkt för beräkningen av fristen. Det saknas således anledning att undersöka huruvida tribunalen prövade frågan avseende det datumet vid motiveringen av den överklagade domen.

40 Den andra grunden kan därför inte godtas.

*Den tredje grundens andra del: Tribunalen har gjort en felaktig tillämpning av resonemanget i domstolens dom av den 19 juni 2003 i det ovannämnda målet Spanien mot kommissionen*

Parternas argument

41 Konungariket Spanien har genom den tredje grundens andra del gjort gällande att tribunalen i punkt 122 i den överklagade domen felaktigt utgick från domstolens resonemang i dom av den 19 juni 2003 i det ovannämnda målet Spanien mot kommissionen, när den slog fast att den omtvistade finansiella korrigeringen kunde avse samtliga utgifter för vilka betalningen av återstoden av stödet verkställdes inom den frist på 24 månader som avses i artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999, oberoende av om förskott utbetalats utanför denna frist.

42 Konungariket Spanien har gjort gällande att det resonemang som domstolen fört avsåg stöd avseende saluföring av bananer och att resonemanget inte är tillämpligt på stöd avseende framställning av olivolja, eftersom det föreligger betydande skillnader mellan dessa två typer av stöd. Samma medlemsstat har anfört att nämnda resonemang grundade sig på uppfattningen att vad beträffar stöd inom banansektorn utgör stödbeloppen endast provisoriska utbetalningar som förutsätter ställande av säkerhet. Dessa betalningar är därmed inte relevanta för fastställandet av datumet för utgiftens verkställande vid beräkningen av fristen på 24 månader. Inom olivoljesektorn fungerar det på annat sätt, eftersom utbetalningarna inom den sektorn utgör förskott som inte förutsätter ställande av säkerhet.

43 Kommissionen har invänt mot Konungariket Spaniens resonemang och gjort gällande att överklagandet inte heller kan vinna bifall på den tredje grundens andra del. Kommissionen har preciserat att tribunalen i den överklagade domen inte angav att banansektorn och olivoljesektorn är helt jämförbara. Tribunalen underströk endast att – i enlighet med domen av den 19 juni 2003 i det

ovannämnda målet mellan Spanien och kommissionen – det avgörande datumet för tillämpningen av fristen på 24 månader är det datum då det slutliga beloppet för utjämningsstödet fastställdes och då återstoden av stödet utbetalades. Vidare har kommissionen påpekat att det är olämpligt att betalningen av återstoden av stödet uteslutande är beroende av det stödbelopp som fastställts, eftersom det i de tillämpliga bestämmelserna, och särskilt i artikel 16 i förordning nr 2366/98, uttryckligen föreskrivs att återstoden av stödet ska utbetalas efter det att alla de härför föreskrivna kontrollerna har utförts och med förbehåll för resultatet av dem, vilket tribunalen har slagit fast i punkt 123 i den överklagade domen.

Domstolens bedömning

44 Förevarande grund avser huruvida tribunalens rättstillämpning var felaktig när den i punkterna 122 och 123 i den överklagade domen slog fast att tidpunkten för betalningen av återstoden av stödet, i stället för tidpunkten för betalningen av förskottet, skulle anses utgöra den tidpunkt då utgifterna verkställdes i den mening som avses i artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999.

45 Det ska erinras om att domstolen i punkterna 41–43 i dom av den 19 juni 2003 i det ovannämnda målet Spanien mot kommissionen slog fast att det avgörande datumet för bedömningen av om en utgift har verkställts inom den frist på 24 månader som föreskrivs i artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999 är det datum då det slutliga beloppet för utjämningsstödet fastställdes och då den berörda medlemsstaten utbetalade återstoden av stödet.

46 I likhet med stödordningen för banansektorn som var i fråga i den domen, följer det av artikel 12 i förordning nr 2261/84 jämförd med artikel 16 i förordning nr 2366/98 att olivoljeproducenterna även erhåller ett förskott på det yrkade stödbeloppet, i början av varje regleringsår. Till skillnad från vad som föreskrivs beträffande banansektorn, måste nämnda producenter emellertid inte ställa någon säkerhet med avseende på en eventuell återbetalningsskyldighet för det fall att det slutliga stödbeloppet understiger det förskott som utbetalats. Den berörda medlemsstaten ska dock, enligt dessa bestämmelser och såsom tribunalen påpekade i punkt 123 i den överklagade domen, betala ut återstoden av stödet först efter att ha utfört alla de härför föreskrivna kontrollerna och med förbehåll för resultatet av dem. Hur stort det slutliga stödbeloppet blir står således inte klart förrän återstoden av stödet har betalats.

47 Under dessa omständigheter kan tribunalen inte klandras för att den i punkterna 122 och 123 i den överklagade domen utgick från det resonemang som fördes i dom av den 19 juni 2003 i det ovannämnda målet Spanien mot kommissionen och slog fast att tidpunkten för betalningen av återstoden av stödet skulle anses utgöra den tidpunkt då utgifterna verkställdes, i den mening som avses i artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999. Det är nämligen först vid den tidpunkten som det definitivt fastställs hur stort den berörda medlemsstatens åtagande respektive producentens motsvarande fordran är. Det ska härvid tilläggas att betalningen av förskottet på det sökta stödet ska anses vara provisorisk trots att den inte förutsätter ställande av säkerhet.

48 Överklagandet kan således inte vinna bifall på den tredje grundens andra del.

49 Av det anförda följer att den överklagade domen ska upphävas, eftersom tribunalen, genom att den bedömde att skrivelsen AGR 16844 utgjorde ett meddelande i den mening som avses i artikel 8.1 i förordning nr 1663/95, använde det datum då nämnda skrivelse delgavs som utgångspunkt för beräkningen av den frist på 24 månader som avses i artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999, med avseende på den finansiella korrigering – för olivoljesektorn – som angetts i det omtvistade beslutet, till följd av att de spanska myndigheternas uppföljning av AAO:s rekommendationer efter det att myndigheten hade kontrollerat pressarna var otillräcklig.

**Talan vid tribunalen**

50 När ett avgörande från tribunalen upphävs kan domstolen, enligt artikel 61 första stycket andra meningen i stadgan för Europeiska unionens domstol, själv slutligt avgöra målet, om detta är färdigt för avgörande. Det ska bedömas huruvida så är fallet här.

51 Konungariket Spaniens talan vid tribunalen som avsåg delvis ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet och som, vad beträffar den finansiella korrigering som tillämpats med avseende på de utgifter som den medlemsstaten verkställt inom olivoljesektorn, grundade sig på ett åsidosättande av artikel 8.1 i förordning nr 1663/95 och på en felaktig bedömning av den frist på 24 månader som avses i artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999, ska bifallas med beaktande av övervägandena i punkterna 26–34 i förevarande dom.

52 Av dessa punkter följer närmare bestämt att det i det meddelande som avses i artikel 8.1 första stycket i förordning nr 1663/95 tillräckligt precist ska anges de oegentligheter som läggs den berörda medlemsstaten till last och som sedan legat till grund för den finansiella korrigering som genomförts.

53 I förevarande fall ska det, med beaktande av de anmärkningar som Konungariket Spanien har framfört vid tribunalen, prövas huruvida kommissionen i sitt meddelande i den mening som avses i artikel 8.1 i förordning nr 1663/95, det vill säga i skrivelse AGR 16844, tillräckligt precist har angett resultatet av sina undersökningar och således de brister som sedan legat till grund för den finansiella korrigering som tillämpats med avseende på de utgifter som verkställts inom olivoljesektorn för regleringsåren 1998/1999 och 1999/2000, som var föremål för undersökning HO/2002/01/ES.

54 Såsom tribunalen påpekade i punkt 64 i den överklagade domen är det utrett att kommissionen bland annat lade ”den bristfälliga uppföljningen av AAO:s kontroller vid pressarna” till grund för nämnda finansiella korrigering.

55 Vad beträffar anmärkningen att de spanska myndigheternas uppföljning av AAO:s rekommendationer var otillräcklig, angav tribunalen i punkt 65 i den överklagade domen att såsom kommissionen har tillstått förklarades anmärkningen inte närmare i skrivelse AGR 16844. I den skrivelsen framhölls endast den omständigheten att det arbete som den myndigheten utfört generellt sett bedömts vara tillfredsställande av dem som utfört undersökningen.

56 Härav följer att den skrivelsen inte kan anses utgöra ett meddelande i den mening som avses i artikel 8.1 i förordning nr 1663/95, eftersom den oegentlighet som slutligt kom att ligga till grund för det omtvistade beslutet, vilken oegentlighet i detta fall avsåg att de spanska myndigheternas uppföljning av AAO:s rekommendationer efter det att myndigheten hade kontrollerat pressarna var otillräcklig, inte var tillräckligt precist angiven.

57 Det ska dessutom framhållas att oegentligheten angavs uttryckligen för första gången i kommissionens skrivelse av den 24 november 2004 genom vilken denna kallade till den bilaterala diskussionen den 21 december 2004. Denna skrivelse är således det första meddelande som i förevarande fall uppfyller villkoren i den bestämmelsen.

58 Härav följer att den frist på 24 månader som avses i artikel 5.2 c femte stycket i förordning nr 729/70 och artikel 7.4 femte stycket i förordning nr 1258/1999 ska beräknas mot bakgrund av den tidpunkt då nämnda skrivelse delgavs.

59 Av det ovan anförda följer att det omtvistade beslutet ska ogiltigförklaras, i den del det innebär att de utgifter som Konungariket Spanien verkställt inom olivoljesektorn före de 24 månader som föregick datumet för delgivningen av kommissionens skrivelse av den 24 november 2004 – genom vilken den kallade till den bilaterala diskussionen den 21 december 2004 – undantas från

gemenskapsfinansiering, och i den mån som dessa utgifter omfattas av den korrigering som tillämpats till följd av att de spanska myndigheternas uppföljning av AAO:s rekommendationer efter det att myndigheten hade kontrollerat pressarna var otillräcklig.

**Rättegångskostnader**

60 I artikel 122 första stycket i domstolens rättegångsregler föreskrivs att domstolen ska besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet ogillas eller bifalls och när domstolen själv slutligt avgör målet.

61 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, vilken enligt artikel 118 ska tillämpas i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Enligt artikel 69.3 första stycket i samma regler kan emellertid domstolen, om parterna ömsom tappar målet på en eller flera punkter, eller om särskilda omständigheter motiverar det, besluta att kostnaderna ska delas eller att vardera parten ska bära sin kostnad.

62 Konungariket Spanien och kommissionen har ömsom tappat målet på vissa punkter i överklagandet och i talan i första instans och därför ska var och en bära sina rättegångskostnader såväl vad avser förfarandet i första instans som överklagandet.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

**1) Tribunalens dom av den 12 november 2010 i mål T-113/08, Spanien mot kommissionen, upphävs, eftersom tribunalen – genom att den bedömde att kommissionens skrivelse AGR 16844 av den 11 juli 2002 utgjorde ett meddelande, i den mening som avses i artikel 8.1 i kommissionens förordning (EG) nr 1663/95 av den 7 juli 1995 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 729/70 i fråga om förfarandet vid avslutande av räkenskaperna för garantisektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 2245/1999 av den 22 oktober 1999 – använde det datum då nämnda skrivelse delgavs som utgångspunkt för beräkningen av den frist på 24 månader som avses i artikel 5.2 c femte stycket i rådets förordning (EEG) nr 729/70 av den 21 april 1970 om finansiering av den gemensamma jordbrukspolitiken, i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1287/95 av den 22 maj 1995 och artikel 7.4 femte stycket i rådets förordning (EG) nr 1258/1999 av den 17 maj 1999 om finansiering av den gemensamma jordbrukspolitiken, med avseende på den finansiella korrigering – för olivoljesektorn – som angetts i kommissionens beslut 2008/68/EG av den 20 december 2007 om undantagande från gemenskapsfinansiering av vissa utgifter som verkställts av medlemsstaterna inom ramen för garantisektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ), till följd av att de spanska myndigheternas uppföljning av olivoljemyndighetens rekommendationer efter det att myndigheten hade kontrollerat pressarna var otillräcklig.**

**2) Kommissionens beslut 2008/68 ogiltigförklaras, i den del som det innebär att de utgifter som Konungariket Spanien verkställt inom olivoljesektorn före de 24 månader som föregick datumet för delgivningen av kommissionens skrivelse av den 24 november 2004 – genom vilken den kallade till den bilaterala diskussionen den 21 december 2004 – undantas från gemenskapfinansiering, och i den mån som dessa utgifter omfattas av den korrigering som tillämpats till följd av att de spanska myndigheternas uppföljning av olivoljemyndighetens rekommendationer efter det att myndigheten hade kontrollerat pressarna var otillräcklig.**

**3) Konungariket Spanien och Europeiska kommissionen ska bära sina egna rättegångskostnader, såvitt avser både förfarandet i första instans och överklagandet.**

Underskrifter.